

Tønsberg kommune
Postboks 2410
3104 TØNSBERG

Saksbehandler, innvalgstelefon
Pernille Bechmann, 33372310

Vedtak om utslippstillatelse for nye Søbyholmen renseanlegg og tilhørende avløpsledningsnett i Tønsberg kommune

I medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13.mars 1981 (forurensningsloven) § 11 gir Fylkesmannen i Vestfold og Telemark utslippstillatelse for nye Søbyholmen renseanlegg og tilhørende avløpsnett.

Vilkårene for utslippstillatelsen følger vedlagt.

Tillatelsen gjelder fra 31.12.2022 og erstatter tidligere tillatelser.

Om vedtaket

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark gir Tønsberg kommune tillatelse til utslipp fra nye Søbyholmen renseanlegg og tilhørende avløpsnett i Kirkevoll/Brekkeåsen tettbebyggelse på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. §§ 16, 22 og 40, samt forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 14. *Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser § 14-4.*

Vi vil understreke at all forurensning fra avløpsanleggene isolert sett er uønsket. Kommunen plikter å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Dette gjelder også utslipp av komponenter det ikke er satt grenser for i denne tillatelsen.

Tillatelsen kan senere endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling. Endringssøknad må foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter kommunen å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter er gjeldende for avløpsanlegg.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Offentlig kunngjøring og høring (forhåndsvarsel)

Søknaden om utslippstillatelse fra renseanlegget og tilhørende avløpsnett ble, jf. §§ 36-6 til 36-8 i forurensningsforskriften, annonsert i Tønsbergs blad og lagt ut til offentlig høring på Fylkesmannens nettside 22.06.2020. Søknaden ble forhåndsvarslet til berørte parter. Høringsfristen ble satt til 15.08.2020.

Det kom ikke inn noen kommentarer/anmerkninger til søknaden.

Fylkesmannens kommentarer og vurdering

Bakgrunn

Søbyholmen renseanlegg ble etablert i 1972 og utvidet i 1984. Anlegget var et biologisk – kjemisk renseanlegg. Anlegget har hatt ca. 1 900 personekvivalenter (pe) tilknyttet, og vært omfattet av forurensningsforskriften kapittel 13.

Fra 2019 har avløpsvann som tidligere ble renset og sluppet ut ved Krakken renseanlegg blitt ført videre til Søbyholmen renseanlegg. Flere nye områder skal tilknyttes nye Søbyholmen renseanlegg, og dette vil også omfatte opprydding av avløp fra spredt bebyggelse. Dette innebærer at tettbebyggelsen utvides og tilført mengde avløpsvann vil overstige 2 000 pe. Økt tilknytning vil skje gradvis og det antas at tilknytning vil overstige 2 000 pe i 2024. Planlagt tilknytning til anlegget er gitt i Det nye renseanlegget er et biologisk – kjemisk anlegg med minimum to separate linjer som skal sikre kapasitet for normal vannføring også dersom en linje er ute av drift. Slam skal avvannes og kjøres til Tønsberg renseanlegg.

Tabell 1. Anlegget er planlagt ferdig høsten 2021 med påfølgende testperiode frem til 2022.

Tønsberg kommune har søkt om utslipp fra tettbebyggelse på inntil 4 000 pe. Det nye renseanlegget er et biologisk – kjemisk anlegg med minimum to separate linjer som skal sikre kapasitet for normal vannføring også dersom en linje er ute av drift. Slam skal avvannes og kjøres til Tønsberg renseanlegg.

Tabell 1: Tabell med beregnet tilførsel etter norsk standard og planlagt tilknytning.

Distrikt/område	Tilknyttes når	Antall bygninger	Antall pe	Totalt tilknyttet pe
Tilknyttet per 2019				1552
Krakken	2019	120	290	1842
Svinevoll	2019	21	63	1905
Sørby Sør	2020	29	87	1992
Fon	2024	5	15	2007
Rånerudåsen	Innenfor 4-6 år	3	9	
Knutstad	Innenfor 4-6 år	4	12	
Svinevoll	Innenfor 4-6 år	9	27	
Sørby	Innenfor 4-6 år	3	9	

Skaug/Brekkeåsen	Innenfor 4-6 år	20	60	
Totalt	innen 6 år			2124

Om ledningsnett

I tettbebyggelsen tilknyttet Søybyholmen renseanlegg er det hovedsakelig separatnett med mindre innslag av fellessystem. Hovedandelen av ledningsnett er av nyere alder eller antatt å være av nyere alder.

Ny bebyggelse er pålagt håndtering av overvann på egen tomt. Der dette ikke er mulig vil beboerne få tillatelse til å koble seg til det kommunale overvannsnett. Dette overvannet blir så ledet til nærmeste bekk/elv og skal ikke være en del av tilføringen til renseanlegget.

Det er i dag 11 pumpestasjoner som overfører spillvann til Søybyholmen renseanlegg. Det er ikke planlagt nedleggelse av noen pumpestasjoner. Området er kupert og avløpsvannet må pumpes over større avstander. Det er kun mindre avløpsmengder som renner med selvfall ned til renseanlegget.

Tilførselen av fremmedvann til norske avløpsanlegg er stor, i gjennomsnitt ca. 40 % av tilførte avløpsmengder. Dette anses samlet sett å utgjøre det største driftsproblemet ved anleggene. Fremmedvannet forårsaker dårligere funksjon og økte utslipp både ved renseanlegg og avløpsnett (anslått til ca. 30-40 % av fosforutslippene). Denne tillatelsen setter derfor krav til avløpsnettets funksjon, drift og vedlikehold.

Betydningen av avløpsnettets langsiktige tilstand og funksjon har de senere år fått økt oppmerksomhet hos sentrale myndigheter. Tilpasning til forventet, framtidig økt nedbørintensitet som følge av klimaendringer har fått mer oppmerksomhet. Det er en kjensgjerning at utslippene fra norske avløpsnett generelt er dårlig dokumentert og til dels store. Fornyelsestakten er lavere enn forfallet, og den har vist avtakende tendens.

Fylkesmannen har i denne tillatelsen lagt betydelig vekt på en klimatilpasset risikovurdering som grunnlag for å identifisere forebyggende tiltak på avløpsnett og for å redusere fremmedvann inn på avløpssystemet tilknyttet nye Søybyholmen renseanlegg jf. vilkår 2.2. og 2.3.2. Forventede klimaendringer innebærer betydelig økt nedbørintensitet og avrenning mot siste halvdel av dette århundret. Det må kartlegges og analyseres hvilke konsekvenser og mulige driftsproblemer dette kan ha for avløpsanleggene. Uten tiltak forventes problemer knyttet til innlekking av fremmedvann å bli forsterket. Tillatelsen fokuserer derfor på denne problematikken og setter krav til gjennomføring av risikovurderinger, tallfesting av funksjonsmål og planlegging av tiltak for å redusere fremmedvannmengden. Utarbeidelse av en forpliktende tilstands- og tiltaksplan med funksjonsmål for avløpsnett er et viktig fundament i dette.

Tiltaksplanen må også sette mål for avløpsnettets virkningsgrad, dvs. andel tilført spillvann (forurensningsmengde) som når fram til renseanlegget, jf. vilkår 2.3.4. Virkningsgraden må dokumenteres, basert på vurdering og summering av ulike kilder til utslipp, lekkasjer og tap.

Tillatelsen setter enkelte overordnede, kvalitative funksjonskrav. Disse er langsiktige, og vil ikke nødvendigvis oppnås på kort sikt. Vi mener det er formålstjenlig at kommunen selv tallfester detaljerte funksjonsmål for ledningsnett, og velger hensiktsmessige tiltak for å nå de langsiktige, overordnede målene, ut fra nåværende status og utfordringenes omfang.

Kommunen må dokumentere at tiltakene er tilstrekkelige for å sikre tilfredsstillende funksjon og tilstand på anleggene på sikt, og kommunen må jevnlig vurdere og evaluere disse gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser.

Rensekrav og krav til prøvetaking

Overgangen til å omfattes av kapittel 14 i forurensningsforskriften medfører endrede renskrav. For utslipp til følsomt område gjelder kravene i forurensningsforskriftens § 14-6. Det innebærer at avløpet skal gjennomgå fosforfjerning og rensing av organisk stoff (BOF₅ og KOF_{Cr}). Kravet for renseseffekt for fosfor baseres på årsmiddel og kravet for organisk stoff gjelder renseseffekt og/eller utslippkonsentrasjon for både BOF₅ og KOF_{Cr} for enkeltprøver.

Krav til prøvetaking og analyse er omfattet av forurensningsforskriften §§ 14-11, 14-12 og 14-13 samt forurensningsforskriften kapittel 11, vedlegg 2. Prøvetaking og analyse skal være akkreditert

Lukt og støy

Det er satt generelle krav til at lukt fra avløpsanleggene ikke skal medføre ulemper for omgivelsene, jf. vilkår 3.

Det er satt standardkrav for støybelastning overfor bebyggelse og omgivelser, jf. vilkår 4.

Krav til overvåking etter vannforskriften

Overvåking skal gjennomføres i overensstemmelse med bestemmelsene i vannforskriften for tiltaksorientert overvåking, jf. § 18 og vedlegg V punkt 1.3 i vannforskriften. Overvåkingsprogrammet skal følge de anbefalinger gitt i gjeldende versjon av veilederne «Overvåking av miljøtilstand i vann» (02:2009) og «Klassifisering av miljøtilstand i vann» (02:2018).

Kommunen skal i samarbeid med nødvendig fagekspertise og eventuelle andre påvirkere utarbeide et overvåkingsprogram for de resipienter som berøres av avløpsvann. Programmet skal forelegges forurensningsmyndigheten for eventuelle merknader innen 01.03.2023.

Overvåkingen skal igangsettes slik at overvåkingsrapport kan sendes Fylkesmannen innen 01.03.2024. Overvåkingen skal videre gjennomføres i hovedsak med et intervall på tre år.

Dersom tilsvarende overvåking også utføres av andre, plikter kommunen å bidra til å gjennomføre en samordnet eller felles overvåking. Krav om samordning følger også av internkontrollforskriften § 6.

Naturmangfoldloven og vannforskriften

Renseanlegget har utslipp til Sørbyelva som er en del av Vesleelv bekkefelt (vannforekomst-ID 014-127-R) i vannområde Aulivassdraget; et leirjordvassdrag i vannregion Vest-Viken. Sørbyelva går videre til Stampeelva og Bjunebekken før den går inn i Storeelva.

Sørbyelva er et viktig bekkedrag i Naturbase som har korridorfunksjon for vilt og hvor det i samme vassdrag er funnet den direkte trueete øyenstikkerarten blåbåndvannymfe *Calopteryx splendens*. Ca. 350 m nedstrøms utslippet er det registrert sivhauk, som er en sårbar art (VU) i henhold til Norsk rødliste for arter. Fra ca. 300 m sør for renseanlegget er Sørbyelva registrert som viktig leveområde for bever.

Total nitrogen og total fosfor har konsentrasjoner tilsvarende «svært dårlig» tilstand, og den overordnede tilstandsvurderingen er «dårlig» økologisk tilstand. Vannforekomsten har fått utsatt frist til 2027 for å oppnå «god» økologisk tilstand og er registrert med risiko for ikke å nå miljømålet. Diffus avrenning fra fulldyrket mark er registrert som største påvirkning av vannforekomsten.

I tiltaksanalysen for vannområdet Aulivassdraget fra 2014, er de viktigste tiltakene sanering av spredt avløp, etablering av renseanlegg med > 80 % rensegrad, oppgradering av kommunale renseanlegg og landbrukstiltak for å redusere erosjon. To av tiltakene som er listet i vann-nett er «Sørby Sør -Tilknytning til kommunalt avløpsnett - 5102-2306-M» (planlagt 2016-2021) og «Redusere ut- og innlekking til avløpsnettet i gamle Re - 5102-2300-M» (foreslått 2022-2027). Nytt Søbyholmen renseanlegg og tilkobling for reduksjon av spredt avløp er i tråd med disse tiltakene.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Tillatelsen gjelder ombygging av eksisterende avløpsanlegg, hvor nåværende utslipp av avløpsvann er et resultat av de vanlige prinsipper som er hjemlet i forurensningsloven og forurensningsforskriften. Fylkesmannen legger vekt på at det skal gjennomføres grundige miljørisikovurderinger for å forebygge utslipp. Dette er også i tråd med naturmangfoldloven der det skal utføres miljøundersøkelser som dokumenterer eventuelle skadevirkninger av tiltak på det biologiske mangfoldet. Det at en arbeider for å sanere mindre utslipp og føre det til Søbyholmen renseanlegg gjør at det blir mindre negative påvirkninger av naturmangfoldet i de andre bekkeresipientene.

Fylkesmannen mener at naturmangfoldlovens § 11 (kostnader ved miljøforringelse) og § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) er avklart gjennom de vilkårene som er fastsatt i tillatelsen.

Fylkesmannen forutsetter at gjennomføring av planlagte tiltak, herunder også oppfølging av de vilkår som følger denne tillatelsen, vil bidra til å redusere påvirkninger på naturmangfoldet i bekker, elver og kystvann.

Fylkesmannen mener at kunnskapsgrunnlaget og vurdering av samlet belastning på økosystemet oppfylles gjennom dette arbeidet, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. «Føre-var-prinsippet» som følger av naturmangfoldloven § 9 får derfor ikke anvendelse i denne saken.

Vannforskriften §§ 4 og 5 stiller krav om at overflatevann skal ha eller sikte mot god økologisk og kjemisk tilstand eller potensial. De aktuelle resipientene er del av vannområdet Aulivassdraget.

Tidligere Re kommune hadde i sin hovedplan for avløp at kommunen skal sikre at avløpsvannet ikke forringer vannkvaliteten i elver, vann og sjø, og at abonnentene betjenes på en god måte og handlingsplan for 2019 – 2026 er utarbeidet for å nå miljømålene i vannforskriften innen 2027.

Med de vilkår som følger av denne tillatelsen, mener Fylkesmannen at utslippet fra Søbyholmen renseanlegg og tilhørende avløpsnett ikke vil bidra til ytterligere å redusere den økologiske eller den kjemiske tilstanden i Søbyelva og vannforekomsten Vesleelv bekkefelt.

Det vurderes som positivt for vannmiljøet at utslippet fra Krakken renseanlegg er avviklet og overført til nye Søbyholmen renseanlegg og at en rekke andre små resipienter avlastes når husstander knyttes til det kommunale nettet.

Vedtak

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark vedtar utslippstillatelse for Kirkevoll/Brekkeåsen tettbebyggelse i Tønsberg kommune. Tillatelsen omfatter utslipp av avløpsvann fra Søbyholmen renseanlegg og tilhørende avløpsnett til tettbebyggelsen. Vilåårene for tillatelsen er vedlagt.

Vedtaket er hjemlet i av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13.mars 1981 (forurensningsloven) § 11, jf. §§ 16, 22 og 40, samt forurensningsforskriften kapittel 14 Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser § 14-4.

Tillatelsen gjelder fra 31.12.2022 og erstatter tidligere tillatelse.

Krav/tiltak i tillatelsen er opplistet i tabellen nedenfor med tilhørende frister:

Tiltak	Frist	Referanse
Utarbeidelse av ROS-analyse, inkludert oppfølgende tiltak	31.12.2023	2.2
Vurdere behov for rensing av overvann	31.12.2023	2.3.2
Utarbeide plan som viser hvordan overvann påvirker ledningsnett (inn- og utlekking) i ulike avrenningssituasjoner	31.12.2023	2.3.2
Utarbeide tiltaksplan mot tilførsler av overvann til avløpsssystem	31.12.2023	2.3.2
Dokumentere forurensning fra overløp	31.12.2023	2.3.3
Gjennomføre planlagte tiltak for å redusere utslipp fra overløp	31.12.2023	2.3.3
Samlet mengde utslipp fra overløp skal være under 2 % fosfor over året	31.12.2023	2.3.3
Sanere overløp («nødoverløp») som er i strid med tillatelsen	31.12.2024	2.3.3
Dokumentere hydraulisk balanse (virkningsgrad) ved modell eller annet	31.12.2024	2.3.4
Gjennomføre planlagte tiltak for å redusere utlekking	Kontinuerlig	2.3.4
Gjennomføre overvåking	31.12.2023 + min. 3-årlig	7
Etablering av energistyringssystem	31.12.2024	8
Altinn-rapportering	01.03. -årlig	12.1
Utarbeide årsrapport avløpsanlegg	01.03.- årlig	12.2

Klageadgang

Vedtaket om tillatelse kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at melding om vedtaket er mottatt. En eventuell klage skal angi hva det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes Fylkesmannen i Vestfold og Telemark.

Med hilsen

Siv Hege Wang Grøvo (e.f.)
fagsjef

Pernille Bechmann
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Tillatelse med vilkår - Søbyholmen avløpsanlegg i Tønsberg kommune

Kopi til:

NORDRE VESTFOLD SKOGEIERLAG	Viken Skog SA Sentrum 500 Sentrum	3504	HØNEFOSS
VIKEN SKOG SA AVD REVETAL	Industriveien 4	3174	REVETAL
Vannregion Vestviken			
OSLOFJORDENS FRILUFTSRÅD	Vaterlandsveien 23	3470	SLEMMESTAD
TØNSBERG OG OMEGNS JEGER- OG	Postboks 2456	3104	TØNSBERG
FISKERFORENING			
Våle Bondelag			
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV I	Stadionveien 5	3214	SANDEFJORD
VESTFOLD			
VESTFOLD BONDE- OG	v/Bergljot Styrvold Sundetveien 31	3277	STEINSHOLT
SMÅBRUKARLAG			
TØNSBERG RENSEANLEGG IKS	Postboks 47	3166	TOLVSRØD
Ramnes Bondelag			
Statens naturoppsyn Tønsberg			
TØNSBERG NÆRINGSFORENING	Kammegaten 6	3110	TØNSBERG
NATURVERNFORBUNDET I VESTFOLD	c/o Christopher C. Prydz Gallaher Vestvangveien 25	3212	SANDEFJORD